

Cả thế giới đã từng bùng nổ chào đón năm 2000 để đi vào thế kỷ 21. Mỗi quốc gia đều hồi hải chuẩn bị những chương trình kế hoạch để trở thành một nước hùng mạnh trong nền kinh tế toàn cầu cạnh tranh ngày càng khốc liệt. Trong bối cảnh đó, Việt Nam cần phải làm gì để vừa thoát khỏi nguy cơ tụt hậu, vừa vươn lên tạo được một thế đứng vững chắc - ít nhất là một vị trí đáng kể trong khu vực Đông Nam Á? Riêng TP.HCM sẽ cần có diện mạo như thế nào để khôi phục danh hiệu "hòn ngọc viễn đông" mà công dân thành phố này đều đã từng tự hào mỗi khi có dịp giới thiệu cho người nước ngoài biết đến thành phố thân yêu của mình?

TP.HCM đi vào thế kỷ 21 phải trở thành một "Hòn ngọc viễn đông" - như nó đã từng một thời là điểm son trên bản đồ Đông Nam Á - có lẽ đó chính là điều mong muốn của nhân dân TP.HCM.

Viễn cảnh cho sự phát triển của TP.HCM được đặt trong tổng thể các mối quan hệ bên trong lẫn bên ngoài của quá trình công nghiệp hóa - hiện đại hóa của quốc gia. Trong các mối quan hệ này, TP.HCM đã, đang và tiếp tục sẽ là một trung tâm đa chức năng về kinh tế, thương mại, tài chính, công nghiệp, du lịch và giao lưu quốc tế, văn hóa, khoa học, giáo dục, đầu mối giao thông, một trọng điểm bảo đảm an ninh và quốc phòng của khu vực phía Nam và cả nước.

Đặc biệt là trong vòng 20-25 năm tới, các mục tiêu phát triển sẽ được định hình, TP.HCM sẽ hình thành một cực phát triển mạnh cùng với các tỉnh Bình Dương, Đồng Nai, Bà Rịa-Vũng Tàu thúc đẩy quá trình phát triển của Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, đóng góp nhiều hơn cho sự phát triển của nền kinh tế cả nước, tăng cường sức mạnh đối tác trong hợp tác và cạnh tranh giữa Việt Nam với các nước trên thế giới, trước hết là khu vực Đông Nam Á để tiến dần ra khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Chúng ta có thể hình dung TP.HCM là một trong các trung tâm kinh tế - tài chính của vùng Đông Nam Á - mà nòng cốt là "sơ giao dịch hối đoái" và "sơ giao dịch chứng khoán" - với vai trò chuyển tải vốn đầu tư giữa các vùng trong nước và giữa trong nước với nước ngoài. Theo các nghị quyết của BCH TW Đảng - của Đại Hội Đảng bộ TP.HCM và theo quyết định 532/TTg, ngày 12.7.1997 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt quy hoạch kinh tế - xã hội đến năm 2010 của TP.HCM cũng xác định yêu cầu phải nâng cao vai trò của TP.HCM vươn lên trở thành một trung tâm đa chức năng, trong đó nổi bật là một trung tâm tài chính của cả nước cho đến năm 2020 và tiếp sau đó phải thể hiện vai trò này trên một tầm bao quát rộng rãi hơn và xa hơn, không những chỉ cho khu vực Đông Nam Á mà còn cho cả khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Tại TP.HCM rồi đây chúng ta cũng

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH BƯỚC VÀO NĂM 2000 NHỮNG TRIỂN VỌNG VÀ THÁCH THỨC

TRẦN TÔ TỬ

sẽ chứng kiến sự hình thành của một trung tâm thương mại - xuất nhập khẩu - với hai mô hình cụ thể là "Tổ chức xúc tiến mậu dịch" (TPO - Trading Promotion Organization) và "Sơ giao dịch hàng hóa" (Commodities Exchange), một chợ hiện đại tập trung đầu giá mua bán các loại hàng hóa chiến lược bằng các hợp đồng giao ngay và hợp đồng giao sau. Một trung tâm thương mại quốc tế như vậy sẽ làm cầu nối giữa thương mại trong nước với thương mại quốc tế, mà trước hết với các nước ASEAN và các quốc gia khác trong vành đai Thái Bình Dương. Sự phát triển trung tâm thương mại quốc tế sẽ song hành với sự phát triển các dịch vụ cảng hàng hải và hàng không.

Chúng ta cần phải tìm mọi cách khai thác cho bằng được lợi thế vị trí chiến lược quốc tế của TP.HCM trên bản đồ kinh tế khu vực Đông Nam Á : TP.HCM là một địa danh quen thuộc trên các tuyến đường hàng hải, hàng không quốc tế - TP.HCM sẽ là tâm điểm đi đến tất cả các thủ đô các nước trong khối không quá 3 giờ bay - rất dễ dàng, nhanh chóng tiếp cận đến các thành phố lớn trong khu vực Đông Á và Đông Nam Á. TP.HCM là một trong những nơi chứa đựng nhiều cơ hội kinh doanh trên một vòng cung của châu Á - Thái Bình Dương luôn sôi động và đầy năng động sáng tạo.

Mặt khác, dựa trên lợi thế của hệ thống các trường đại học và các viện, trung tâm nghiên cứu trên địa bàn, thành phố sẽ dần dần trở thành một trung tâm phát triển khoa học kỹ thuật, nghiên cứu triển khai (R&D) và chuyển giao công nghệ theo mô hình những vườn ươm công nghệ - kỹ thuật cao. Trong đó, chủ yếu là khoa học ứng dụng, chuyển giao công nghệ gắn liền với ngành công nghiệp chế tạo máy và công nghệ thông tin, phục vụ cho mục tiêu công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước. Cùng với hệ thống giáo dục - đào tạo hiện đại và có chất lượng cao, vai trò trung tâm khoa học - công nghệ sẽ giúp TP.HCM trở thành một thành phố trí tuệ vào năm 2020.

Nói chung, TP.HCM sẽ phải là một "cực phát triển" của Việt Nam với những bước tăng trưởng khá cao. Chúng ta cần phấn đấu đẩy tốc độ tăng trưởng GDP bình quân khoảng 11% - 12% / năm kéo dài liên tục trong suốt 20 năm để đến năm 2020 đạt mức GDP bình quân đầu người là 5.444 USD so với năm 2000 là 925 USD - tăng gần 6 lần trong vòng 20

năm, bình quân tăng gấp đôi cứ mỗi 8 năm. Nếu so với một số nước trong vùng Đông Nam Á vào năm 1997 có mức GDP bình quân đầu người như Malaysia: 4.540 USD - Thái Lan: 3.250 USD - Indonesia: 1.210 USD - Philippines: 1.200 USD... thì TP.HCM phải phấn đấu đến năm 2005 mới đạt đến mức mà Indonesia và Philippines đã đạt đến vào năm 1997.

TP. HCM nếu tăng trưởng thành công theo những mục tiêu nêu trên mới có thể đóng góp cùng cả nước thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ VIII đã đề ra những mục tiêu kinh tế cho 5 năm còn lại của thế kỷ này với ý chí quyết tâm đưa Việt Nam trở thành một nước công nghiệp trong vòng 20-25 năm, nâng mức GDP bình quân đầu người vào năm 2000 tăng gấp đôi so với mức 250 USD của năm 1995, bằng nhịp độ tăng trưởng hàng năm đạt 9%-10%.

Có thể xem đây như là một nỗ lực vượt bậc vì lịch sử kinh tế thế giới cho thấy để tăng gấp đôi mức GDP bình quân đầu người thì vào cuối thế kỷ 19 Anh cần 58 năm, Hoa Kỳ: 47 năm, Nhật Bản: 39 năm, và cho đến giữa thế kỷ 20, Brazil làm được điều này trong 18 năm, Hàn Quốc: 11 năm, Singapore và Trung Quốc: 10 năm.

Liệu chúng ta có thể tạo được một "hiện tượng tăng trưởng" ở đầu thế kỷ 21 không? Điều này trên phạm vi cả nước có thể ít có khả năng, nhưng trong phạm vi hẹp của một thành phố chúng ta có thể xem đó như là một khát vọng hũa hện trở thành hiện thực, với điều kiện chủ quan - mỗi công dân TP.HCM phải làm việc bằng: 10 người Anh ở vào cuối thế kỷ XIX, 8 người Mỹ ở vào cuối thế kỷ XIX, 6 người Nhật ở vào đầu thế kỷ XX, 2 người Hàn Quốc - Trung Quốc - Singapore ở vào cuối thế kỷ XX. Thách thức này còn to lớn hơn - khi mà Việt Nam hãy còn quá thiếu những loại cơ sở hạ tầng tạo nền cho kinh tế cất cánh - khi mà giờ đây tại TP.HCM và cả nước đã giảm giờ làm việc từ 48 giờ/tuần xuống còn 40 giờ/tuần!

Chính vì thế, khi nhận định về mục tiêu này, các nhà kinh tế nước ngoài thường xem đó như là những mục tiêu "đầy tham vọng". Nhưng đối với chúng ta - bất cứ ai là người Việt Nam - ắt hẳn cũng phải xem đó như là những mục tiêu tối thiểu cần phải phấn đấu đạt đến để không bị tụt hậu trên chuyển tàu chót lao vào thế kỷ 21! ■